Dubbii Iimaanaa Diigu-Kutaa 8.2

Description

Nabiyyummaa Himachuu
Nabii Muhammadin (SAW) booda nabiyyummaa himachuun wanta iimaana diigudha.

3-Nabiyyummaa himachuun namni dhuunfaa tokko takkaa of dandaâ€™uun takkaa immoo nabiyyi biraa waliin hirmaachuun kijibaan nafsee ofiitiif â€œAni Nabiyyiidhaâ€• jedhee himachuun taâ€™a. Ammas, nama nabiyyummaa himate dhugoomsun ykn nabiyyummaan Muhammadin sallallaahu aleyh wassallam erga xumurame booda hayyamama akka taâ€™e dubbachuun, yookiin nabiyyummaa argachuun ni dandaâ€™ama jedhee odeessuun ykn beeksisni (wahyiin) isatti akka buufamu himachuun ykn nabiyummaan Muhammadin sallallaahu aleyh wassallam hin xumuramne jedhee mormuun taâ€™uu dandaâ€™a. Bifoonni kuni hundi fi wantoonni kana fakkaatan nabiyyummaa keessatti dubbii iimaana diigu irraayyi. Kunis karaa baayâ€™een taâ€™a. Isaan keessaa:

(A)-Sobaan nabiyyummaa himachuun zulmii zulmii hunda caale fi Rabbii oltaâ€™aa irratti kijiba uumuu hundarra guddaa taâ€™an irraayyi. Nama Rabbiin irratti kijiba uumee caalaa zulmii fi yakkaan guddaa kan taâ€™e hin jiru. Osoo isa hin ergin, Rabbiin akka isa erge odeessa. Kijiba uumuun kuni amaloota kaafirotaa kijibdoota taâ€™an kanneen keeyyattoota fi mallattoole Rabbiitti hin amanne akka taâ€™e Qurâ€™aanni mirkaneesse jira. Kanarra kan kaâ€™e, isaan caalaa adabbii cimaa kan adabamu hin jiru. Rabbiin oltaâ€™aan nama sobaan nabiyyummaa himate adabbii nama salphisu waadaa galeefi jira. Akkuma Ibn Taymiyaan jedhe: â€œQurâ€™aana keessatti adabbii salphisaa qopheessuun kaafirotaaf malee hin dhufneâ€¦â€• (As-Saarimul Masluul fuula 52)

Akkasumas gosoota namoota kanaa irraa milkaaâ€™inna ni dhabamsiise. Shinqiixin akkana jedhee jira: â€œNama kheeyrin keessa hin jirre irraa malee milkaaâ€™inni guutumatti dhabamsiisu wali galaa hin dhabamsiifamu. [Kan milkaaâ€™inni guutumatti irraa dhabamsiifamu] kaafira.â€• (Adwaaâ€™ul Bayaani 4/442)

Wanta darbe kana irratti keeyyattoonni Qurâ€™aana kabajama ni agarsiisu. Jecha mufassirootaa waliin muraasa isaanii mee haa dhiyeessinu:

Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ
وَمَن قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ ۗ وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي غَمَرَٰتِ ٱلْمَوْتِ
وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ بَاسِطُوٓا۟ أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوٓا۟ أَنفُسَكُمُ ۖ ٱلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ ٱلْهُونِ
بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ ءَايَٰتِهِۦ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾﴾

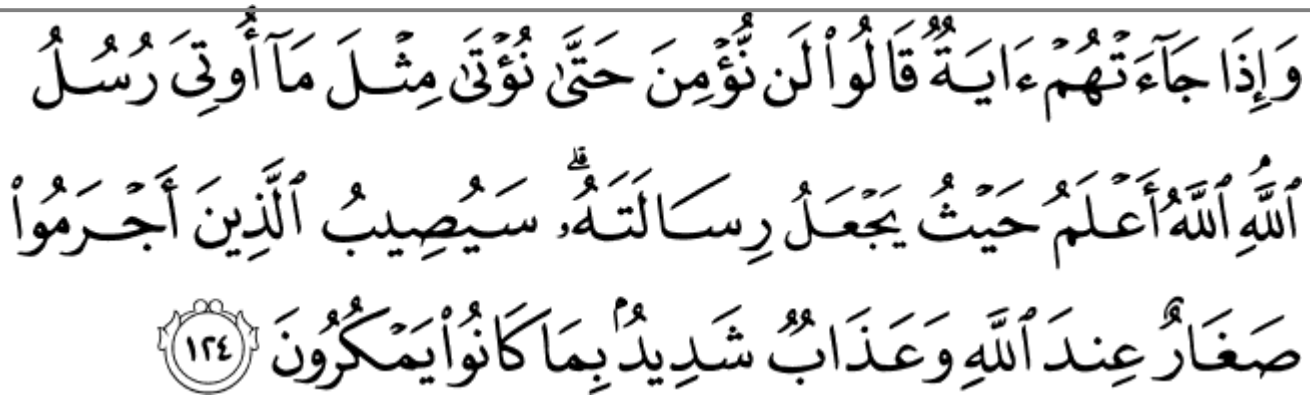
â€œ**Nama Rabbiin irratti kijiba uumee yookiin osoo homtu isatti hin buufamin, â€œWahyiin (beeksisni) gara kiyyatti buâ€™eeraâ€• jedhee fi nama â€œFakkaataa wanta Rabbiin buusee nan buusaâ€• jedhe caalaa namni zaalimni eenyu? Yommuu zaalimoonni haguuggi duâ€™aa keessatti taâ€™anii malaaykonni harka isaanii diriirsuun â€œLubbuu teessan baasaa, dhugaan ala Rabbiin irratti waan jechaa turtanii fi aayata Isaa irraa of tuulaa turtaniif harâ€™a adabbii salphisaa mindeefamtu.â€• [jedhan] osoo argite, [wanta rifachiisaa argitaa turte.]**â€• Suuratu Al-Anâ€™aam 6:93

Saâ€™dii ni jedha: â€œNama Rabbiin irratti kijibe caalaa zulmii fi yakkaan guddaa kan taâ€™e hin jiru. Dhugumatti, inni dubbii ykn murtii Rabbiin irraa qulqulluu taâ€™e Rabbii oltaâ€™aatti maxxanse. **Namni kuni namoota hunda caalaa zaalima kan taâ€™eef dubbii isaa kana keessa kijiba, hundee fi damee amantii jijjiruu fi kana gara Rabbiitti maxxansuun waan jiruufi.** Kuni badiiwwan hunda caalu irraayyi.

Kana keessa nabiyyummaa himachuun ni seena. Kana keessatti kijibaa taâ€™ee osoo jiru Rabbiin wahyii gara isaatti akka buusu [odeessa]. Rabbiin irratti kijibuu isaatii fi guddinnaa fi aangoo Isaa irratti gootomuu waliin namoonni akka isa hordofan isaan dirqiisiisa. Kana irratti isaanitti qabsaaâ€™a. Dhiigaa fi qabeenya namoota isa faalleessanii halaala godha. Aayata tana keessa namni nabiyyummaa himate hundi ni seena, kan akka Museylima kijibaa, Aswad Ansii, Muktaar fi kanneen biroo amaloota akkanaatin of ibsan.â€• (Tafsiiru As-Saâ€™dii-2/434)

(Namni nabiyyummaa himatu kijibaan ani nabiyyiidha jedha. Ergasii hundee fi damee amanti jijjiruun â€œRabbii oltaâ€™aatu kanatti ajajeâ€• jechuun odeessa. Kuni badiiwwan hunda caalu irraayyi. Mee itti yaadi seenaa Kiristaanaa keessatti wanta Phaawulos hojjate. Gooftaan natti dubbate jechuun hundee fi damee amanti balleesse. Linkii kanarraa ilaalun ni dandaâ€™ama: Eenyutu yeroo jalqabaaf Iyyasuus ilma waaqayyoti jedhee?)

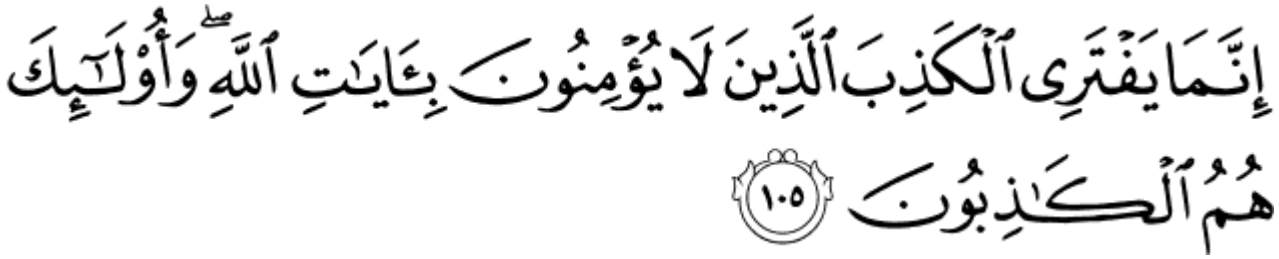
Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

â€œ**Yommuu aayanni (ragaan, mallattoon) isaanitti dhuftee, â€œFakkaatan wanta Ergamtoota Rabbiitif kennamee nuufis hanga kennamutti hin amannu.â€• jedhan. Rabbiin ergaa Isaa eessa akka kaaâ€™u hunda caalaa beeka. Sababa isaan shira (dhara) baasaa turaniif Rabbiin biratti xiqqeenyi fi adabbiin cimaan warra yakka hojjatan ni tuqa.â€•** Suuratu Al-Anâ€™aam 6:124

Ibn Kasiir ni jedha: Nama Ergamtoota Isaa hordofuu fi wanta isaan fidaniif masakamu irraa of tuuleef kuni Rabbiin irraa adabbii cimaan waadaa galuu fi itti dhaadachu (zaachaa) garmalee mirkanaaâ€™edha. Dhugumatti, Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin fuunduratti gadi xiqqeenyi turaan isatti buâ€™a.â€• (Tafsiiru Ibn Kasiir 2/165)

Kana ilaalchisee aayaanni Qurâ€™aana baayâ€™eetu jira. Kanniin keessaa:

â€œKijiba kan uumu aayaata Rabbitti kanneen hin amanne qofaadha. Warri suni isaanumatu kijibdoota.â€• Suuratu An-Nahl 16:105

Kana jechuun kan kijiba uumuu fi sobuu namoota ragaalee fi beeksisa Rabbiitti hin amanneedha. Sababni isaas, dhugaa dubbachuu isaanitiif mindaa hin kajeelan, kijiba dubbachuu isaanitiif adabbii hin sodaatan. Isaan warra kijiba uumaniidha.[1]

Kanaafi, ibn Taymiyaan ni jedha: Namni kijibaa taâ€™ee osoo jiruu nabiyyummaa himate, inni kaafirota hunda caalaa kaafira, zaalimota hunda caalaa zaalima, uumamtoota Rabbii oltaâ€™aa hunda caalaa nama dharaati. Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ ٱلنَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ﴾

â€œ**Namoota beekumsa malee jallisuuf Rabbiin irratti kijiba uumee caalaa namni zaalimni eenyudhaa? Dhugumatti, Rabbiin namoota zaalimota hin qajeelchu.â€•** Suuratu Al-Anâ€™aam 6:144

(Nama wallaalummaa isaatiin karaa qajeelaa irraa namoota jallisuuf jecha Rabbiin irratti kijiba odeesse caalaa namni miidhaa guddaa hojjate hin jiru. Dhugumatti, Rabbiin oltaâ€™aan nama daangaa Isaa darbuun Gooftaa isaa irratti kijibee fi namoota jallise qajeelinnaaf hin wafaqu (hin milkeessu).)[2]

Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ تَرَى ٱلَّذِينَ كَذَبُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ٦٠﴾

â€œGuyyaa Qiyaamaa warroota Rabbiin irratti soban fuulli isaanii gurraachaâ€™ee argita. Sila of tuultootaaf iddoon jireenyaa Jahannamin keessa mitii?â€• Suuratu Az-Zumar 39:60 (Al-Jawaabu Sahiih 1/30, 4/272)

---

[1] Tafsiiru Xabarii-14/371 [2] Tafsiiru Muyassar-147
â€œ**Nawaaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayah**â€• fuula 186-189 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created
May 27, 2020
Author
admin